

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้การศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้มีการพัฒนาเกี่ยวกับวิธีการ และระบบการจัดเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณภาพของพลเมืองของรัฐให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข และทำประโยชน์ให้แก่สังคมโดยเน้นการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและผาสุกร่วมกันในสังคม ดังจะเห็นได้จากความมุ่งหมายของการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ดังต่อไปนี้

1. ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักธรรม
2. ให้มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามวิถีทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัวและต่อตนเอง
4. ให้มีความสำนึกในความเป็นคนไทยร่วมกัน และการเป็นหนึ่งในของมนุษยชาติ มีความรักชาติ กระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และการมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ
5. ให้มีความยึดมั่นและศรัทธาความเสมอภาค ความสุจริต และความยุติธรรม
6. ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
7. ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และการจับจ่ายใช้สอยอย่างประหยัด ตลอดจนการร่วมมือประกอบกิจการและธุรกิจต่าง ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย

8. ให้มีความสามารถในการติดต่อทำความเข้าใจและร่วมมือซึ่งกันและกัน
รู้จักการแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งด้วย
สติปัญญาและโดยสันติวิธี

9. ให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรม
ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 45)

จากความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว จึงเป็นหน้าที่ของ
หน่วยงานหรือสถาบันที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา จะต้องดำเนินการจัดการศึกษา
ให้บรรลุความมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่เยาวชนในทุก ๆ ด้าน

แต่ปัจจุบันนี้ สังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาเยาวชน ซึ่งปัญหานี้เกิดจากสาเหตุ
หลายประการ สุมิตร คุณานุกร (2523 : 100-101) ได้กล่าวถึงสาเหตุประการหนึ่ง
ที่ทำให้เกิดปัญหาเยาวชนไว้ว่า

...สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเยาวชน คือ การจัดการศึกษาใน
โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้เยาวชนเหล่านี้ได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง ไม่มี
กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียนอย่างเหมาะสม ธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นที่
ต้องการแสดงออกซึ่งพลังกำลังทั้งด้านความคิดและร่างกาย จึงถูกนำไปใช้ในทาง
ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ในสังคม เช่น การยกพวกตีกัน การไปยื่นเตร
อัยตามที่สาธารณะหรือตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ การติดยาเสพติด ฯลฯ

ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะเยาวชน
เป็นพลังอันสำคัญของชาติ ซึ่งในอนาคตเยาวชนเหล่านั้นก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่รับผิดชอบต่อ
สังคมและประเทศชาติ ถ้าเยาวชนไม่ได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความ
เป็นพลเมืองดี อนาคตของชาติจึงน่าเป็นห่วงยิ่ง ดังนั้นหน่วยงานหรือสถาบันในการพัฒนา
เยาวชนจะต้องรีบเร่งปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนพัฒนาวิธีการ และระบบการจัดการในการ
พัฒนาเยาวชนทุกวิถีทาง ซึ่งหน่วยงานหรือสถาบันที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเยาวชนของชาติ
คือ โรงเรียน

โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเกิดขึ้นเพราะสังคมต้องการให้เป็นสถาบันหลัก
ที่รับผิดชอบให้การศึกษารหรือการเรียนรู้อของเยาวชน โดยเฉพาะโรงเรียนจึงเป็นสถาบัน
ทางสังคมที่ยอมรับกันทั้งในแง่ของความเชื่อและในแง่ของกฎหมาย (ไพฑูริย์ สันลารัตน์
2524 : 25-26) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของโรงเรียนเพิ่มอีกว่า "โรงเรียนนอกจากจะมี

หน้าที่เฉพาะแล้วยังมีหน้าที่ทางค่านิยมประเพณี คือ การสอนให้เด็กรู้จักและเข้าใจที่จะปฏิบัติตัวในสังคมโรงเรียนเป็นเสมือนสังคมจำลอง ที่จะให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยและเรียนรู้ชีวิตจริงต่อไป"

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนอยู่ในวัยคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของชีวิต ดังนั้นนักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นพลเมืองได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะสามารถทำให้นักเรียนพัฒนาบุคลิกภาพและมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ซึ่งนอกจากการเรียนการสอนตามปกติแล้ว วิธีการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่มีประสิทธิภาพ คือ การจัดกิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมนักเรียน เป็นงานอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดขึ้น เพราะกิจกรรมนักเรียนจะส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายยิ่งขึ้น และยังพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนอีกด้วย เอกชัย กิ่งสุขพันธ์ (2527 : 204-205) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นการเตรียมนักเรียนให้อยู่ในสังคมประชาธิปไตย
2. ส่งเสริมให้ความสนใจของนักเรียนได้รับการตอบสนอง
3. ช่วยให้การเรียนการสอนตามหลักสูตรมีความสมบูรณ์ขึ้น
4. ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัด ความสนใจ ความสามารถของตนเอง
5. ช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนได้ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการทำงาน

เป็นหมู่คณะ

6. ช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะมีโอกาสทำกิจกรรมด้วยตนเอง และได้แสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับในการจัดกิจกรรมนักเรียน
7. ช่วยเสริมสร้างระเบียบวินัยให้กับนักเรียน
8. ช่วยให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ช่วยให้นักเรียนมีความรักในสถาบันและภูมิใจในสถาบัน
9. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี
10. ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น

11. สนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

กิจกรรมนักเรียนนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังให้เยาวชนของชาติ มีคุณธรรม ระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจน การดำรงส่งเสริมเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทย เพื่อความเป็นเอกราช และความมั่นคง ของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับเรื่องนี้ สวัสดิ์ นิเทศวรวิทย์ นิสิตบัณฑิตศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับลักษณะความ เป็นพลเมืองดีจากการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 6 ในปีการศึกษา 2526" พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมทั้ง 10 ประเภท ที่ระบุไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศใช้ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2521 ประเภทกิจกรรมที่ทุกโรงเรียนจัด คิดเป็นร้อยละ 100 คือ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี และผู้นำเพื่อประโยชน์ เกี่ยวกับลักษณะความ เป็นพลเมืองดีในแต่ละด้านทั้ง 36 ด้าน นั้น ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่า ลักษณะความ เป็นพลเมืองดีด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการมีความภูมิใจ ในความเป็นไทยนั้น สามารถจะเกิดได้ในระดับมากได้ในทุก ๆ กิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรม ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีด้านการตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น สามารถจะเกิดในระดับมากได้เพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้นำเพื่อประโยชน์ เท่านั้น ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีด้านอื่น ๆ นั้น ก็สามารถที่จะเกิดในระดับมากได้ในหลาย ๆ กิจกรรม และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ทั้ง 36 ด้าน นั้น ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่า เกิดในระดับมากได้ในกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้นำเพื่อประโยชน์ (สวัสดิ์ นิเทศวรวิทย์ 2527 : 137-142)

จากประเภทของกิจกรรมนักเรียน 10 ประเภท ที่จัดในโรงเรียนระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 6 ซึ่งส่งผลถึง ลักษณะความเป็นพลเมืองดีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงวิธีการจัดกิจกรรม นักเรียน ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละประเภท ที่ส่งเสริมลักษณะ ความเป็นพลเมืองดี ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

ความผลที่ได้จากการวิจัยของ สวัสดิ์ นิเทศวิทย์ (2527 : 137-142) เพื่อประมวล ข้อมูลต่าง ๆ และผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป ดังมี รายละเอียดของการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมนักเรียน 10 ประการ ที่ระบุไว้ในประกาศกระทรวง-ศึกษาธิการ ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2521 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ในคํานต่อไปนี้
 - 1.1 นโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี
 - 1.2 แผนงานและโครงการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี
 - 1.3 วิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี
 - 1.4 องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งได้แก่ งบประมาณ เวลา สถานที่ และบุคลากร
 - 1.5 การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี
 - 1.6 ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี

2. ลักษณะความเป็นพลเมืองดีในขอบเขตดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะและคุณสมบัติที่บุคคลพึงมีและปฏิบัติ หรือแสดงออกต่อตนเอง

2.2 ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะและคุณสมบัติที่บุคคลพึงมีและปฏิบัติ หรือแสดงออกต่อบุคคลอื่น

2.3 ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะและคุณสมบัติที่บุคคลพึงมีและปฏิบัติ หรือแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อม

ซึ่งเป็นลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นผลสรุป จากการศึกษาค้นคว้าของคณะกรรมการโครงการพัฒนาหลักสูตร เพื่อความเป็นพลเมืองดีของ ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Curriculum Development for Citizenship Education) 36 ลักษณะ คือ

1. มีความรับผิดชอบ
2. มีความซื่อสัตย์
3. รักษาระเบียบวินัย
4. มีสติ-สัมปชัญญะ
5. มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤติดิ
6. มีความขยันหมั่นเพียร
7. ประหยัด
8. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
9. มีความกล้าหาญ และอดทน
10. ใฝ่หาความรู้ และความจริง
11. มีค่านิยมที่ถูกต้อง
12. ประกอบอาชีพที่สุจริต
13. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
14. กระตือรือร้นและมุ่งมั่น
15. ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
16. วางแผนในการทำงาน

17. มีสุขภาพจิตดี
18. รักษาความสะอาด
19. พึ่งตนเอง
20. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย
21. มีความสามัคคี
22. มีความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม
23. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
24. มีความเมตตาากรุณา
25. มีความกตัญญูกตเวทิต์
26. เป็นสุภาพชน
27. มีความยุติธรรม
28. ความมีเหตุผล
29. ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และรู้จักปรับตัว
30. มีมนุษยสัมพันธ์
31. ทนทานและไม่ลองสิ่งเสพติด
32. รู้จักใช้ และสงวนรักษาสาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
33. เป็นผู้ผลิต และเป็นผู้บริโภคที่ดี
34. ทรหด สนใจ และมีส่วนร่วมในทางการเมือง
35. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
36. มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนที่มุ่งส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ต่อไป

คำนิยาม

กิจกรรมนักเรียน หมายถึง ประสิทธิภาพต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อสนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น และหมายถึงกิจกรรม 10 ประเภทตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศวันที่ 1 พฤษภาคม 2521 ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี หรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
2. กิจกรรมศาสนา
3. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
4. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
5. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
6. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
7. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรม และสิ่งแวดล้อม
8. กิจกรรมทัศนศึกษา
9. กิจกรรมนันทนาการ
10. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ ในหลักสูตร

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี หมายถึง ลักษณะของผู้มีจริยธรรม คุณธรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ลักษณะความเป็นพลเมืองดี 36 ลักษณะ ในขอบเขตที่กำหนดไว้ 3 ด้าน คือ

1. เป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติที่บุคคลพึงมี และปฏิบัติ หรือแสดงออกต่อตนเอง
2. เป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติที่บุคคลพึงมี และปฏิบัติ หรือแสดงออกต่อบุคคลอื่น
3. เป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เป็นคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติที่บุคคลพึงมี และปฏิบัติ หรือแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อม

เขตการศึกษา 6 หมายถึง พื้นที่การศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้รวมจังหวัดต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นเขตการศึกษา ประกอบด้วยจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท สระบุรี อ่างทอง อุทัยธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรมี 3 กลุ่ม คือ

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียน ในปีการศึกษา 2527 โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 119 คน

1.2 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่รับผิดชอบสายงานกิจกรรมนักเรียน ในปีการศึกษา 2527 โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 119 คน

1.3 ครูหัวหน้าหมวดกิจกรรมโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนในปีการศึกษา 2527 โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 119 คน

รวมประชากรทั้งหมด 357 คน จากโรงเรียน 119 โรงเรียน ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้คือ

ก. คำนวณกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน (Taro Yamane 1970 : 581-583)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

ซึ่งจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ 188 คน

ข. คำนวณหาจำนวนโรงเรียนโดยนำจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างหารด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร 1 คน และครูหัวหน้าหมวดกิจกรรม 1 คน ได้จำนวนโรงเรียน คือ

$$\frac{188}{3} = 63 \text{ โรงเรียน}$$

ค. นำจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไปหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ในเขตการศึกษา 6 ได้กลุ่มตัวอย่างตามตารางดังนี้

โรงเรียน จังหวัด	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ลพบุรี	6	3	4	2	11	6
สิงห์บุรี	2	1	4	2	6	3
พระนครศรีอยุธยา	7	4	8	4	14	7
ชัยนาท	2	1	5	3	6	3
สระบุรี	5	3	6	3	7	4
อ่างทอง	2	1	5	3	7	4
อุทัยธานี	1	1	2	1	9	5
รวม	25	14	34	18	60	32

ง. การสุ่มโรงเรียนใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนแต่ละขนาด จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 14 โรงเรียน ขนาดกลาง 18 โรงเรียน ขนาดเล็ก 32 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 64 โรงเรียน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 192 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และ ครู หัวหน้าหมวดกิจกรรม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีในด้านต่อไปนี้

- นโยบายของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมนักเรียน
- แผนงานและโครงการจัดกิจกรรมนักเรียน
- วิธีการจัดกิจกรรมนักเรียน
- องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมนักเรียน
- การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน
- ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมนักเรียน

มีลักษณะดังต่อไปนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ เป็นแบบสอบถามที่กำหนดให้ เลือกตอบ (Check-list)
- ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนในค่านต่อไปนี้
- นโยบายของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมนักเรียน
 - แผนงานและโครงการจัดกิจกรรมนักเรียน
 - วิธีการจัดกิจกรรมนักเรียน
 - องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมนักเรียน
 - การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน
- เป็นแบบสอบถามกำหนดให้เลือกตอบ (Check-list) และปลายเปิด (Open-ended)
- ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check-list) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน และปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม การสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีลำดับการสร้างดังนี้

- 2.2.1 ศึกษาคนควาจากเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน และลักษณะความเป็นพลเมืองดี
- 2.2.2 สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
- 2.2.3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเสนอแนะในค่านความถูกต้องเหมาะสม และสิ่งที่ควรปรับปรุง
- 2.2.4 ปรับปรุงแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของ

ผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 นำแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 เนื่องจากการวิจัยนี้ต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้บริหารโรงเรียนต้องตอบแบบสอบถามด้วย จึงใช้วิธีส่งแบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งให้โรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยจะไปสัมภาษณ์ และเก็บแบบสอบถามจากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูหัวหน้าหมวดกิจกรรม ด้วยตนเองในเวลาที่นัดหมายตามที่ใดแจ้งไว้ในหนังสือดังกล่าว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยคำนวณหาค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

ในการเสนอผลการวิจัย ได้จัดลำดับของการเสนอไว้ดังนี้

บทที่ 1 ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย และลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เสนอหลักการ แนวคิดที่รวบรวมจากเอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 เสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเสนอข้อมูล การนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเสนอเป็นรูป
ตาราง และอธิบายประกอบ

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย